

Být, či nebýt na internetu

Polemika o postupu amerického vyhledávače v Číně

Udělal internetový vyhledávač Google chybu, když se rozhodl pořídit čínské vláde, aby ho vpusťla na trh, a zakázal vyhledávat slova jako svoboda, demokracie či Tibet? V Respektu jsme publikovali komentář Petra Třešňáka Google prodal duši, který postup Googlu kritizoval. Říká se, že komunismus ve východní Evropě porazila kopírka. Americký vynález. A teď si představte, že by ho k nám západní firmy před listopadem 1989 dodávaly s drobnou inovací. Jakmile rozezná v kopírovaném dokumentu slova Charta, lidská práva nebo Havel, zasekne se. Přesně takový dárek dávají teď obyvatelům komunistické Číny byznysmeni, kteří se ještě nedávno jevíli jako ti nejcharakternější sympatizáti, jaké Amerika na přelomu milénia zrodila," napsal Petr Třešňák.

Kvůli velkému zájmu čtenářů jsme se rozhodli požádat dva zajímavé autory, aby se na toto téma vyjádřili. První je renomovaný ekonom, který přednáší od New Yorku po Peking, a tudíž Čínu dobře zná. Druhým je Ivo Lukačević, zakladatel českého vyhledávače Seznam.

Google se rozhodl správně

Rozhodně nejde o situaci, která by byla černo-bílá, buď-nebo, ideově čistá a politicky průhledná. Je nutno se ptát: jak byste rozhodovali vy, kdybyste nesli tutéž míru zodpovědnosti jako Google? A jaký je názor čínského uživatele internetu?

Fakt je, že internet a vyhledávač Google představují formu decentralizované informovanosti, která je historicky bezprecedentní a pro transformaci Číny nezbytná. Je mnohem těžší, ale také mnohem efektivnější vyrazit do Číny a pracovat pro plné uvolnění internetu v tamních podmínkách, přesvědčit praxi tamní vládu o chybě, kterou udelala, než si jednoduše „sbalit fidlička“ a utéci.

Na rozdíl od řady kritiků Google musí rozhodovat a jednat, a ne jen řešit. Rozhodování a akce nejsou jednoduché, obzvláště ne pro firmu s globálnímu dopadem, která je domocena jednat v zájmu 1,3 miliardy potenciálních čínských klientů. Lze jen obdivovat mladé vedení Googlu, které se rozhodlo pro složitou a nevděčnou, ale v konečném výpočtu mnohem nadějnější cestu.

Existuje velký a často i propastný rozdíl mezi čínskými lidmi a čínskou vládou. Existuje mezi nimi nepsaná dohoda o spolupráci na hospodářském rozvoji země, na úniku z chudoby. Zákazníci Googlu jsou tedy Číňané, ne čínská vláda. Číňané nejsou idioti. Čínská vláda svým postupem zlehčila sama sebe na před klábosním neznašho světa, ale před vlastními lidmi, jejich inteligencí a chápaním významu internetu.

Baráčnícký přístup k obraně lidských práv nahrává autoritativní mašinerii tím, že rozptyluje cíle hlubší a trvalé transformace společnosti do plejádů drobných bojůvek, pokřiku a výkřiků. Preferuje izolaci před angažovaností. Bojkotovat Google není řešením; všestranně podporovat Googlu v jeho úsilí prolomit informační bariéru je aktivní, dlouhodobou strategií.

Google se jistě mohl vyjádřit zásadně a cenzuru s velkým *beau geste* nepřijmout a tak pomoci vládě informačně izolovat Čínu od ostatního světa. Přitom pronikání zahraničních firem a institucí do Číny, pronikání informací a prolnání Číny s ostatním světem je nejlepší strategií a zárukou demokratické transformace země.

Spoluzakladatelem Googlu je Rus Sergej M. Brin (narozen 1973 v Moskvě, emigrant, otec profesor matematiky), který získal dostatečnou průpravu pro zacházení s autoritativní cenzurou. Navíc, nedostupné stránky jsou zřetelně označeny „According to local laws and policies some search results are not showing“, což zcela jasně implikuje jako cenzura čínskou vládou.

Navíc čínští i světoví hackeři si najdou cesty, jak cenzuru obejít a jak ještě více zviditelnit svoji message. V konečném výpočtu tento „boj“ hraje čínská vláda. K tomu však dle mého názoru nedojde, protože vláda sama sva omezování internetu po čase tiše opustí. Ekonomický růst je pro její přežití důležitější než ideologická čistota.

Je přístup k masivní světové informaci, i když neúplně, lepší než přístup radikálně omezený? Mladí „Google boys“ se nakonec rozhodli, že ano. Číně nelze „pomáhat“ tím, že ji budeme izolovat, že jí budeme doporučovat chudobu a stagnaci, že ji necháme napospas nelogičnosti autoritativní vlády. V Číně je třeba být, do Číny je třeba jít – ne jen řešit, pokřikovat a bit se v praxi z tak velkých dálek.

Je nutno spíše odsoudit politiky, kteří po dlouhá léta podlézají a pochlebují čínské vládě. Selhali ve svém vůdcovství a v plnění svých povinností, které mají v „popisu práce“. Pak si své frustrace vylévají na úspěšném podnikovi, který nemá politiku ve svém poslání, ale přesto jim ukázal odvahu činu, namísto jejich „odvahy“ slova.

Milan Zelený je exulant; dnes také profesor na univerzitách v New Yorku, Zlíně, Pekinu a Xi'anu.

Nedělat zlo

Zpráva o tom, že Google „povolil“ čínské cenzuře, jsem četl na několika místech internetu a vždycky jsem s trochu jiným úhlem pohledu

přemýšlel, proč se zakladatelé Googlu nechali chytit na špek.

V Číně jsem také byl, a když jsem viděl tu obrovskou sebekázeň a pracovitost, se kterou se v podmínkách čínského socialismu pouštěli do všech světových novinek, získal jsem rovněž pocit, že Číňané jsou opravdu skvělí partneři pro kdekjaký byznys. Stejně nadšení jako já zřejmě získali i zakladatelé Googlu, když si Čínu podrobně prozkoumali.

Jenomže je to opravdu nebezpečná hra, která bohužel nezapadá do claimu „Don't make an evil“ (Nedělat zlo), se kterým Google ve světě exceluje. Myslím, že přistoupením na tvrdé regulační požadavky Číny srazil Google sám sebe na kolena. Jakmile se totiž kdokoli v civilizovaném světě dotkne svobody internetového média, vyvolá to okamžitě velmi ostré reakce samotných uživatelů internetu. Ti jsou základem existence jak Seznamu, tak Googlu, prostě celého internetu.

V Evropě se zaplatpánbůh zatím nepodařilo prosadit ani na úrovni Evropské unie žádná opatření, která by internet vysloveně omezovala. Jsou tu samozřejmě snahy získat určitý vliv na některé oblasti internetové komunikace, které např. hračiční s kriminálními činy. Proti takovým „omezováním“ nemám osobně žádné výhrady a jsem schopen pomáhat při řešení takových případů. Ale přistoupením na požadavky politické cenzury se mi zdá neúnávné. Politické důvody jsou totiž v mnoha ohledech v Číně zdeformované komunistickou ideologií a tvrdou diktaturou, která beztržně zasahuje proti vlastním lidem. K čemu je takový byznys, když napomáhá porušování lidských práv? Je snad lež a bezpráví něco jiného než zlo, proti kterému se Google už na začátku tak jasně vymezil?

Když dnes zakladatelé Googlu Larry se Sergejem tvrdí, že lepší je v Číně být, než nebýt, zeptal bych se jich spíš jinak: je lepší být svobodný a při tom vnímat určité etické hranice, nebo omezovat svobodu jiných a za vlastní tráhat cestami ve vlastním boeingu?

Pro mě je to jednoduché: politickou cenzuru bych velmi zvažoval při jakémkoliv akvizici kdekoli na světě. Seznam.cz má také svůj claim: Být nejpoulnějším místem českého internetu, kde uživatelé nalezají pomoc, řešení svých problémů, poučení i zábavu. Nemohl by být pravdivý, pokud bych uživatelům zrušil jejich e-mailové schránky, nebo dokonce blogy jenom proto, že se české vládě nelíbí jejich obsah. Něco podobného zakladatelé Googlu totiž připustili.

Ivo Lukačević, zakladatel portálu Seznam.cz

www.malainventura.cz

Nejlepší ceny!
Levné knihy KMA
 Václavské nám. 18, Praha 1
www.levnknihy.cz

Pokoj s vyhlídkou
 A Room with a View
 Film a kniha
 DVD 99 Kč

Centre for Central European Architecture
 vřelí

I'm a Young "Polish" Architect!

Čtvrtá výstava z cyklu
Young Blood zaměřeného na mapování mladé architektonické generace ve střední Evropě.

13. 1. - 5. 3. 2006
 stle 14.00-19.00 hod
 Centre for Central European Architecture
 U Půlměsíční 4, Praha 1
www.ccea-info.org

Projekt se koná pod záštitou
 Prof. Ing. arch. Vladimíra Šlapety, DrSc.

Projekt podporuje:
 CECA, MČP, MČP, MČP

Partneři projektu:
 HantecDesign, SIFSA

—DOPISY

Podmínky v dopravě nejsou rovné

Chtl bych navázat na diskusi o regionální dopravě (Zeleznice už nemá přednost, Respekt č. 5/06) a doplnit tak argumentaci Miloslava Patrika z Děti Země na obranu železnice. Například při srovnání externích nákladů jednotlivých druhů dopravy vycházejí autobusy mnohem hůře než vlaky. V osobní dopravě v roce 2003 měly nejnižší měrné externality po metru a trolejbusu motorový vlak (10,7 haléře na osobokm) a elektrický vlak (11,6 haléře na osobokm). Po nich následuje letadlo a tramvaj a až pak je linkový autobus (35,3 haléře na osobokm). Mezi posledními je už jen městský autobus a osobní automobil (61,1 haléře na osobokm). Mluvit tedy o efektivnosti regionální autobusové dopravy, která by měla být vůči železnici finančně zatížena asi třikrát, při takto rozdílných ekonomických podmínkách svědčí o neznalosti stavů věci.

Ing. Jan Zeman, Česká informační agentura životního prostředí Praha

Okresní železnice radši ne!

Článek Železnice už nemá přednost (Respekt č. 5/06) se mi nezdařilo objektivně a lze vesměs souhlasit s reakcí a argumenty

pana Patrika. Navíc nelze zásadně souhlasit s rozdělením železnice do podniků s okresní působností. Jednak by celostátní železnice měla tvořit nosnou kostru dopravního systému státu a zadruhé je třeba poukázat na velmi negativní nezvratné dopady podobných kroků uskutečněných před časem ve Velké Británii za vlády konzervativců. Řešení by mělo spočívat v optimální spolupráci a koordinaci různých podnikatelů z oblasti autobusové a železniční dopravy s cílem vytvořit v budoucnosti celostátní integrovaný dopravní systém, který by v maximální možné míře uspokojoval požadavky zákazníků.

Ing. Vladimír Lukš, CSC., Jindřichův Hradec

Je to zástěrka

Článek Zbyška Petráčka (Proroku, nezlob se, Respekt č. 6/06) byl dobrý, přesto bych k němu měl malý komentář. Konstatováním „útok na Salmána Rushdieho lze ještě zařadit do nyní frekventované kategorie targeted killing čili „cileného zabití““ se říká, že evropská společnost je dnes vlastně ochotná akceptovat princip „target killing“ na Rushdieho ve smyslu „sám si napsal, sám si schytá“. Takže přístě, podle této logiky, až dojde k větší aféře, než je ta současná s karikaturami, přijmeme jako další akceptovatelný „schoď“ každý karikaturu a budeme hasit další kauzy. Což vyvolává otázku, co ještě horšího se musí z muslimské strany stát, abychom učinili další ústupek islámu a nepřímo připustili reálnou aplikaci islámského práva na naši civilizaci.

Ve stejném odstavci se vznáší otázka: „Stalo se snad někdy, aby při protestu proti nějakému kroku komunistické Číny demonstranti v Evropě vyrazili na čínské vyvolavčiny?“ Neutoučím se na ně se stejnou logikou, s jakou neutoučili požástal zahynuvších na trajektu Estonia, kterých bylo řádově také okolo tisíce, na provozovatele této lodní linky. Problém je jinde: jak nám velmi brzo sami muslimové nahráli na směr svým útokem na egyptského lodního dopravce; rozdíl je v tom, že oni prostě útočí a vraždí kdykoli, kdy se jim to hodí nebo se jim něco nelíbí. Je to prostě jejich povaha, kterou nezmění žádný multi kulti přístup. V případě kauzy karikatur je proto jasně vidět, že to je jen zástěrka umocněná jejich nenávisť vůči žemukoli neislámskému či nemuslmskému. K vlastním karikaturám snad možno jen poznamenat, že potrefená husa se většinou ozve sama: ani jim tolik vlastně nevdají zobrazení Muhammada, který je zcela prokazatelně mnohokrát zobrazen za jiných okolností a na jiných místech, jako fakt, že karikatury spíš „bez závoje“ odkrývají jejich reálnou a násilnickou povahu. Z psychologického hlediska je to logické, čím víc budete zděraňovat a obviňovat primitivního pachatele, který si to navíc uvědomuje, ale stýdl se za to a ze své podstaty takoveto bytosti se nezmění, tím agresivněji se bude chovat. Řešením celé situace v euroamerické společnosti je nepo- chybitelně vyšší právo demokracie a svobody projevu nad importovanými hodnotami menšin, které naši civilizaci nevytvořily, nepodílely se na jejich duševních hodnotách a vlastně ji nepřimmo úspěšně ničí. Jinak se nám za chvíli může stát, že nám zakážou jezdit na kole, protože je to málo muslimské.

Zdeněk Červený